Stránský požadavek, »aby soudce, ucházející se o vyšší hodnost, řekněme počínající od šesté hodnostní třídy, podrobil se nové vyšší soudcovské zkoušce, jež by poskytovala záruku, že vědecká úroveň v soudnictví bude zvýšena a že příslušníci soudcovského stavu nepřestanou sledovati pokroky a výzkumy právnické vědy.« Dr. Stránský odůvodňuje svůj názor rozborem usnesení soudu o suspensi výroku poroty v nedávné trestní věci Hlasivcově a dovozuje, že soud nebyl k výroku podle §u 332 vůbec oprávněn. Soudní dvůr nemohl prý konstatovati omyl porotců ve věci hlavní, totiž ve věci viny, jež je předmětem hlavní otázky, ale mohl jen konstatovati omyl ve věci vedlejší, totiž v otázce beztrestnosti pro přechodné pominutí smyslů (otázka dodatečná). Máme za to, že Dr. Stránský soudcům křivdí. Jeho výklad §u 332 tr. ř. jest v rozporu s jednohlasným názorem literatury, judikatury i se zněním zákona. Zákon přesně a důvodně rozeznává »věc hlavní« a »hlavní otázku«; nelze proto oba pojmy klásti na roveň. V theorii je zcela nesporno, že věcí hlavní je rozhodnutí o veškerých znacích činu trestného rozhodných pro výrok, je-li obžalovaný vinen či nic; dle některých jsou věcí hlavní též okolnosti zakládající jinou trestní sazbu nebo jiný způsob trestu (§ 322 tr. ř.). Nepochybně sem náleží též rozhodnutí o příčetnosti obžalovaného; vždyť příčetnost pachatele jest obecným subjektivním znakem trestného činu, jenž jest pro výrok o vině stejně nezbytný jako kterýkoli zvláštní znak trestného činu. Není tudíž nejmenší pochybnosti, že ve věci Hlasivcově byl soudní dvůr k suspensi výroku poroty oprávněn.

Čeština nejvyššího soudu. V článku na str. 232 pod tímto nadpisem uveřejněném sběhla se nemilá nedopatření. Zaviněním tiskárny se stalo, že rozhodnutí, na něž článek poukazoval uvedením strany 230 odstavce 4, do sešitu VII vůbec pojato nebylo a je uveřejněno až v tomto sešitě na str. 259 a 260 posl. odst.; na místo pak str. 231 odst. 4 měla býti uvedena str. 230 odstavec 2.

Oprava. Do »Deníku« předešlého čísla vloudilo se několik tiskových chyb. Na str. 231 ř. 16 místo v »Právním obzoru« čti v »Právném obzoru«, ř. 22 místo vedle čti vedla; ř. 30 místo výhradní čti výhradné; ř. 31 místo zvyklosti čti zvyklostí; ř. 35—36 místo Institute le France má býti Institut de France; na str. 232 ř. 3 místo Actes du Congrèse má býti Actes du Congrès.

vede na to, že citovaný passus má ráz p r o g r a m a t i c k ý na rozdíl od jiných ustanovení zák. č. 61 z r. 1918, jež mají zřejmě r á z n o r m a t i v n í (sr. zejména § 1 odst. 2, § 2).

Jsou však i jiné velmi závažné důvody, které svědčí tomuto mínění.

Nejzávažnějším argumentem po této stránce zdá se mně býti 2. věta § 2, odst. 2 zák. č. 179 z r. 1924, jíž později se budu zabývati, jakož i jiná ustanovení tohoto zákona, dovolávající se oné věty. Kdyby bylo pravda, že ustanovení zřizovacích listin, která souvisejí s institucí šlechtictví, byla invalidována již zákonem z 10. prosince 1918, bylo by právě citované ustanovení zák. z 3. července 1924 zcela zbytečné.

Námitka, že toto ustanovení jen p o t v r d i l o právní stav nastalý zákonem z 10. prosince 1918 a jej p r e c i s o v a l o, ztěží obstojí proti textu onoho ustanovení. Kdyby věc se měla takto, musilo by ono ustanovení zníti ne tak, jak zní, nýbrž asi takto:

Při tom, j a k j d e z p o v a h y v ě c i, nehledí se k omezením zřizovacích listin, která p o z b y l a p l a t n o s t i zrušením šlechtictví etc., etc. podle zákona z 10. prosince 1918. Neboť:

Že se nehledí k určitým ustanovením zřizovacích listin, musilo by býti uvedeno jako důsledek ze starší normy a nikoli jako samostatná norma.

Nebylo by také možno vytýkati, že se některá ustanovení zřizovacích listin p ř í č í právnímu stavu nastalému po 28. říjnu 1918 a ž e k n i m t u d í ž n e s l u š í h l e d ě t i; bylo by spíše konstatovati, že tato omezení již byla invalidována.

Příznačným zdá se mně také to, že se necituje přímo zákon z 10. prosince 1918, nýbrž že se mluví o právním řádě nastalém po 28. říjnu 1918.

Tento způsob vyjadřování svědčí po mém soudě, že zákon z 3. července 1924 spatřuje v právním řádě nastalém po 28. říjnu 1918 jednotný program, jehož provedení pro obor svěřenského práva si učinil svým úkolem.

5. Že ustanovení zřizovacích listin, která souvisejí s institucí šlechtictví, nebyla invalidována již zákonem z 10.

prosince 1918, lze dovésti i z jiného ustanovení zákona z 3. července 1924. § 9 odst. 1 tohoto zákona mluví o nápadníku, který pozbyl svého lepšího práva před účinností tohoto zákona podle ustanovení zřizovacích listin a dosavadních předpisů. Klade tudíž proti »novému« právnímu řádu, zavedenému zákonem z r. 1924 a působícímu ode dne účinnosti tohoto zákona, právní řád »starý«, daný zřizovacími listinami a dosavadními předpisy. Kdyby platil již od 11. prosince 1918 právní řád zásadně shodný s oním, který se zavádí zákonem z r. 1924, nebyla by možna antithésa mezi právním řádem novým, opřeným o zákon z r. 1924 a právním řádem starým opřeným o zřizovací listiny a dosavadní předpisy.

Tato argumentace, podávající se z celého obsahu a textových detailů zákona z r. 1924 vede na konklusi, že, pokud se týká poměru mezi ustanoveními zřizovacích listin, která souvisejí se šlechtictvím, na straně jedné a zákonem z 10. prosince 1918, platí staré vykládací pravidlo:

Lex posterior generalis non derogat priori legi speciali.

6. Na to by arci někdo mohl odpověděti takto:

Zákon z 10. prosince 1918 zrušil instituci šlechtictví. Jak je možno naproti tomuto jasnému faktu hájiti platnost a účinnost právních pramenů, která šlechtictví a určitou jeho kvalifikaci prohlašují za podmínku právního nároku?

Než argument právě uvedený není tak přesvědčivý, jak by se mohlo zdáti na prvý pohled. Naopak sluší míti za to, že mínění výše hájené dobře zapadá do celého našeho právního řádu.

Vyjíti jest především z § 106 ústavní litiny, jenž vyslovil, že výsady pohlaví, rodu a povolání se neuznávají.

Ponechávaje stranou otázku všeobecnou, jaký význam jest přiznati tomuto ustanovení, chtěl bych konstatovati jen jeden moment, který je významný ve sporu předloženém mně k posouzení.

Většina zřizovacích listin svěřenských ustanovuje čistou posloupnost mužských agnatů a několik málo zbývajících sice nevylučuje žen úplně, ale dává přednost mužským agnatům před ženami.

Jistě nepřipadlo nikomu na mysl, že by §em 106 ústavní listiny byla tato ustanovení zřizovacích listin invalidovaná.

Je pak příznačno, že § 106 mluví současně o výsadách pohlaví a rodu.

Je-li pravda, že ustanovení zřizovacích listin, dávající přednost mužům před ženami, platí přes § 106 ústav. listiny, nesluší z toho souditi, že tímto všeobecným ustanovením a stejně všeobecným zákonem z 10. prosince 1918 nebyla anulována ustanovení týchž zřizovacích listin, která žádají šlechtictví a určitou jeho kvalifikaci jako podmínku nástupnictví ve svěřenství; a že, měla-li tato všeobecná ustanovení zřizovacích listin býti anulována, bylo k tomu potřebí speciálního zákona, jímž je právě zákon z 3. července 1924?

7. Při tom všem nesluší zapomínati jedné věci. Právo v nástupnictví do svěřenství se opírá o akt, který má určité znaky společné s posledním pořízením. Při obou těchto aktech jde o dicere legem rei suae.

Nikomu zajisté nepřipadne na mysl pochybovati, že i dnes lze v posledním pořízení přiznati mužům přednost před ženami a že nelze v tom spatřovati výsadu pohlaví nepřípustnou podle ústavy, když někdo povolá za svého universálního dědice svého bratra (synovce) pomíjeje úplně svých sester (neteří).

Nemám pochybností ani o tom, že lze platně i dnes povolati za dědice nejstaršího syna p. X., z rodu hrabat X jak se nyní říká), který je z rovnorodého manželství, ačkoli i tu šlechtictví a jeho určitá kvalifikace se ustanovuje za podmínku právního nároku.

Právní řád mohl by taková poslední pořízení prohlásiti za neplatná. Dokud se tak nestalo, nelze je za taková pokládati, a zákon ze dne 10. prosince 1918 nelze pokládati za ustanovení, kterým by tato neplatnost byla vyslovena.

Podobně nebylo překážky anulovati zákonem ustanovení zřizovacích listin, která souvisejí se šlechtictvím. Dokud se tak nestalo, bylo je pokládati za platná. Tato anulace se pak arci stala, ale teprve zákonem ze dne 3. července 1924.

Zdržel jsem se poněkud déle při otázce poměru zá-

kona z 3. července 1924 k zákonu ze dne 10. prosince 1918, maje za to, že jde o otázku, která zasluhuje pozornosti. Pokud se týká případu předloženého mně k posouzení, mám arci za to, že je zcela lhostejno, zda-li ustanovení zřizovacích listin, souvisejících se šlechtictvím, byla anulována teprve zákonem ze dne 3. července 1924 či již zákonem z 10. prosince 1918. Pro toho, kdo by se ve všem nepřidal k argumentaci níže položené, mohla by se však otázka výše řešená objeviti snad důležitou.

IV. Postavení členů rodiny thunovské podle zák. ze dne 3. července 1924, resp. podle zák. ze dne 10. prosince 1918.

8. Přijímám tedy především alternativu výše hájenou, že ustanovení zřizovacích listin souvisejících se šlechtictvím byla anulována zákonem z 3. července 1924.

Nastala tím snad změna potud, že by komukoli z linie Františka Antonína Thuna, narozeného r. 1809, byl vzešel nárok na vydání svěřenství děčínského?

Dojista nikoli. Ponecháme-li stranou otázku, na tomto místě ještě bezvýznamnou, zda-li poslední nápad děčínského svěřenství nastal r. 1917 či 1921, dlužno míti za to, že nezpůsobilost členů rodiny thunovské, náležejících k linii Františka Antonína, nar. 1809, odpadla-li vůbec[1]) (srv. o tom níže pod č. 12 sl.), odpadla teprve dnem 14. listopadu 1924, tedy po tom, co nastal poslední nápad děčínského svěřenství.

Dodatečná, t. j. po nápadu svěřenství nastalá sanace vyloučujícího důvodu nesjednává onomu, koho se týká, nároku na vydání svěřenství nikdy.

Nastupování ve svěřenství spravuje se, jak je vůbec přiznáno, určitou měrou ustanoveními o posloupnosti dědické. Srv. k tomu Pfaff-Hofmann Comentar II. str.

---

[1]) Později bude promluveno o otázce, zdali ustanovení zákona z 3. června 1924, resp. zák. z 10. prosince 1918, odstranila nezpůsobilost členů rodiny thunovské, náležejících k linii F. A. Thuna, nar. r. 1809 a žijících dne 14. listopadu 1924 (resp. dne 11. prosince 1918) čili nic. Prozatím, aby několik různých otázek se nesměsovalo, předpokládám, že se tak stalo.

276 sl. Vším způsobem platí tu §§ 545, 546 obč. zák. Hledíc pak k ustanovením zřizovacích listin, která hrozí v určitých případnostech ztrátou svěřenství již získaného (drženého), lze věc formulovati tak, že co do důvodů vylučujících platí ustanovení o dědické nezpůsobilosti s příměskem indignity. Výsledek je tedy stejný, jaký Pfaff-Hoffmann Excurse II. str. 9 sl. dedukují i pro obor obecné posloupnosti z §§ů 540, 542 obč. zák.

Platí tedy:

Nastal-li důvod vylučující před nápadem a trvá-li v době nápadu, nenapadne svěřenství osobě postižené oním vylučujícím důvodem a napadne osobě jiné; § 545;

sanuje-li se vylučující důvod po nápadu, dodatečná sanace onomu, kdo jí byl postižen, neprospívá; § 546;

nastane-li důvod vylučující nápadu, tedy se zpravidla[2]) svěřenství onomu, v jehož osobě se vyskytl vylučující důvod, eripuje a připadne osobě jiné. (Dokončení.)

PRAKTICKÉ PŘÍPADY.

I když nemanželský otec, vyrovnav se s poručenstvím dítěte, složil pro ně odbytné jednou pro vždy, lze nedostávající se nutnou výživu od něho požadovati, ale teprve po vyčerpání odbytného. — Přistoupili-li nemanželská matka, po případě její rodiče ke smíru o odbytném, nedostává se nutná výživa dítěti teprve, když ani z odbytného, ani matkou, po případě jejími rodiči nemůže býti uhražena. — Z důvodu změny poměrů může býti další plnění otcovských povinností vymáháno, i když odbytné ještě není vyčerpáno.

Následkem převratu v ceně peněz a hodnotách majetkových množí se případy, kdy poručníci nemanželských dětí, pro které bylo složeno odbytné jednou pro vždy, vystupují proti nemanželským otcům s dalšími nároky na placení výživného. V praxi Nejvyššího soudu byla různým způsobem řešena otázka, jaký vliv má na přiznání takových nároků okolnost, že odbytné

---

[2]) Ne vždy. Srv. na př. v děčínské zřizovací listině z r. 1671, pokud se týká choromyslnosti nastalé dodatečně.